

Communiceren met zwemonderwijzers

Susanne Pinto, september 2017

In het voorjaar van 2017 heb ik, Susanne Pinto, als masterstudent van Universiteit Leiden een onderzoek gedaan onder zwemonderwijzers in Nederland. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Kenniscentrum Zwemmen, dat onderdeel is van de stichting Nationaal Platform Zwembaden | NRZ (NPZ). Met het onderzoek ben ik nagegaan hoe zwemonderwijzers up-to-date blijven qua kennis en vaardigheden en op welke manier ze nieuwe kennis van NPZ en anderen willen ontvangen. Het ging om vragen als: Welke informatie willen zwemonderwijzers ontvangen? En wat vinden zwemonderwijzers van de huidige communicatiemiddelen en beschikbare kennis over het geven van zwemles? Het op een hoog niveau houden van de kwaliteit van het zwemonderwijs is erg belangrijk. Op de eerste plaats, omdat goed kunnen zwemmen de kans op verdrinken verkleint. Daarnaast draagt de zwemles ook bij aan de sociale en motorische ontwikkeling van kinderen. Een manier om de kwaliteit van het zwemonderwijs te waarborgen is door het up-to-date te houden van de kennis van de zwemonderwijzers. Met de resultaten van dit onderzoek kunnen NPZ en andere organisaties hun communicatie beter laten aansluiten op de wensen van de zwemonderwijzers. In deze factsheet staan verschillende belangrijke resultaten weergegeven.

*Het volledige verslag is op te vragen via jhilhorst@npz-nrz.nl en is te vinden in de Kennisbank Zwemonderwijs.

Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Kenniscentrum Zwemmen, onderdeel van het Nationaal Platform Zwembaden | NRZ (NPZ). Het doel van NPZ is het realiseren van een zo hoog mogelijk niveau van zwemveiligheid van de Nederlandse bevolking. De meeste mensen kennen NPZ van de Nationale Zwemdiploma's (Zwem-ABC) die ze uitgeven en het toezicht dat ze houden op zwemlesaanbieders.

Opzet en respons

Voor dit onderzoek is een online vragenlijst opgesteld. Deze is door 170 zwemonderwijzers uit heel Nederland in april 2017 ingevuld. Daarnaast zijn er zes verdiepende interviews gehouden.

Up-to-date blijven

Uit het onderzoek blijkt dat 85% van de zwemonderwijzers het belangrijk vindt om up-to-date te zijn. Maar de 'waarom-vraag' is minder eenduidig te beantwoorden. De motivatie om up-to-date te blijven is voor iedereen anders.

De meeste zwemonderwijzers vinden dat de zwemlesaanbieder of het hoofd zwemzaken op de eerste plaats verantwoordelijk is voor de informatievoorziening, daarna NPZ en op de derde plaats stellen ze zichzelf verantwoordelijk. Opvallend is dat de overheid net zo vaak op de eerste plaats wordt gezet als de 'eigen verantwoordelijkheid'.

Digitale nieuwsbrief

Er is aan de zwemonderwijzers gevraagd hoe vaak en via welk

communicatiemiddel ze updates zouden willen ontvangen. Het meest gegeven antwoord is maandelijks (75%) via een digitale nieuwsbrief (88%). De zwemonderwijzers zien dan het liefste een overzichtelijke nieuwsbrief, die is opgedeeld in de terugkerende thema's: een verhaal uit de zwemlespraktijk, nieuwsberichten, een (samenvatting van een) onderzoek en beleidsontwikkelingen.

In de interviews zijn meerdere opmerkingen over en voorstellen gedaan voor de informatieverspreiding. Zo is aangegeven dat de huidige informatie erg verspreid staat en daarom wordt er een digitaal platform voorgesteld waarop de informatie, maar ook filmpjes, trainingsschema's en voorbeelden van leuke, praktische opdrachten welke tijdens de les gebruikt kunnen worden terug te vinden zijn.

Ook blijkt uit de resultaten van het onderzoek dat de beschikbare informatie niet goed bekend is. Slechts een klein deel van de zwemonderwijzers (17%) heeft een of meerdere factsheets van het Kenniscentrum Zwemmen gelezen. Dit terwijl 91% van de zwemonderwijzers die er niet bekend mee was, heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in een of meerdere factsheets.

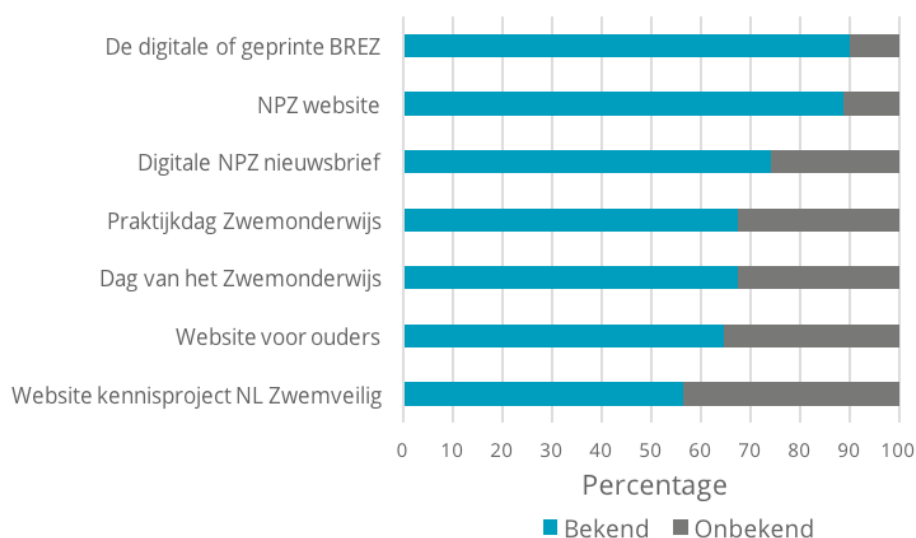
Uit figuur 1 blijkt dat de website van het kennisproject NL Zwemveilig het minst bekend is bij de zwemonderwijzers. Hierbij valt op dat deze toch nog bij 56% van de zwemonderwijzers wel bekend is, ondanks de korte tijd dat deze website bestaat. De congressen zijn bij ongeveer 70% van de zwemonderwijzers bekend en de website van NPZ en de BREZ (Bepalingen Richtlijnen en Examenprogramma's Zwemdiploma's) bij 90%.

Het toepassen van kennis

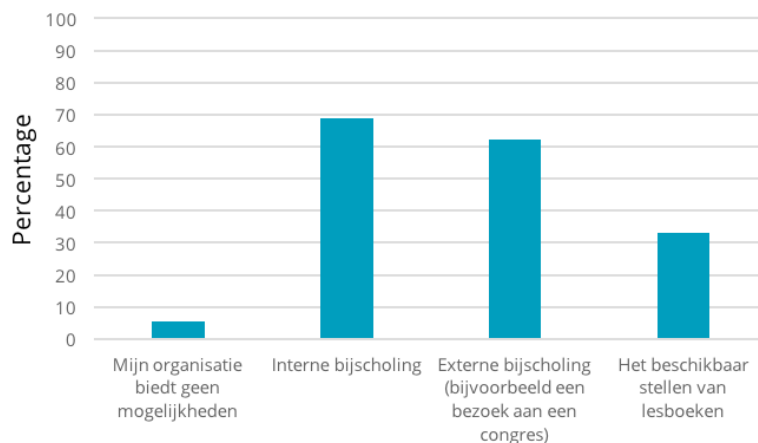
Met het verstrekken van informatie, bijvoorbeeld door middel van de nieuwsbrief en congressen wil NPZ het niveau van het zwemonderwijs hoog houden. Maar alleen het verstrekken van informatie is niet voldoende om ook daadwerkelijk de manier waarop kinderen worden begeleid verbeteren. De informatie moet in de eerste plaats aansluiten en terecht komen bij de uitvoerend zwemonderwijzer en vervolgens moeten zij de ruimte krijgen om de nieuwe kennis toe te passen in de praktijk.

Ruimte op te leren

69% van de zwemonderwijzers zegt geen belemmeringen te ervaren om zich te ontwikkelen, 9% van de zwemonderwijzers weet het niet en 21% geeft aan wel belemmeringen te ondervinden. Enkele zwemonderwijzers die geen belemmeringen ondervinden, geven aan dat ze zelf zorgdragen voor hun eigen ontwikkeling en van hun werkgever de mogelijkheid krijgen om deel te nemen aan cursussen en opleidingen. Dit laatste punt is voor sommige zwemonderwijzers ook een belemmering. Zij krijgen geen mogelijkheid om een externe cursus of opleiding te doen, omdat deze te duur zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor veel zwemonderwijzers die als vrijwilliger voor een vereniging zwemles geven. Een ander specifiek punt dat wordt genoemd is dat er te weinig kennis is over bepaalde onderwerpen, bijvoorbeeld over het geven van zwemles aan kinderen met een beperking. Een klein deel ervaart de druk van de ouders als een belemmering, omdat 'spelen' door ouders gezien kan worden als tijdverspilling. Dit laatste is ook al eerder uit onderzoek onder ouders gebleken (SAMR & Jarno Hilhorst, 2016. *De mening van ouders over zwemlessen en zwemlesaanbieders*).

FIGUUR 1 MET WELKE INFORMATIE VOORZIENINGEN VAN NPZ ZIJN ZWEMONDERWIJZERS BEKEND?

FIGUUR 2 DE DOOR HET ZWEMBAD, ZWEMSCHOOL OF ZWEMVERENIGING AANGEBODEN ONTWIKKELINGSMOGELIJKHEDEN

In figuur 2 is te zien welke mogelijkheden de zwemonderwijzers krijgen om zich te ontwikkelen. Hoewel niet elke zwemonderwijzer de mogelijkheid heeft om een congres bij te wonen krijgt bijna iedereen wel een of meerdere vormen van bijscholing aangeboden. Ook het van elkaar leren en met elkaar om de tafel brainstormen wordt door de zwemonderwijzers als 'interne bijscholing' gezien.

In een andere vraag is nog iets specifieker aan de zwemonderwijzers gevraagd of zij van hun leidinggevende de ruimte zouden krijgen om, wanneer ze lezen over bijvoorbeeld een efficiëntere manier van lesgeven, dit in de praktijk uit zouden mogen proberen. 75% geeft aan die ruimte te krijgen, daarbij wordt regelmatig als opmerking gegeven dat initiatieven zelfs gewaardeerd worden. Door sommigen wordt wel gezegd dat de eindnormen wel gehaald moeten worden en het echt een verbetering moet zijn ten opzichte van de oude methode.

20% geeft als antwoord 'misschien'. Voor deze groep geldt dat het in het lesplan moet passen, de nieuwe methode moet goed onderbouwd zijn en/of het moet passen binnen de begroting (bijvoorbeeld wanneer er veel nieuwe materialen moeten worden aangeschaft zullen zij de toestemming waarschijnlijk niet krijgen).

4% weet niet of zij de ruimte zullen krijgen. En slechts 1% heeft ingevuld geen ruimte van hun leidinggevende te krijgen om nieuwe kennis in de praktijk toe te passen.

Informatieverspreiding door NPZ

De nieuwsbrief en de BREZ krijgen van de zwemonderwijzers gemiddeld de beste beoordeling, gevolgd door de website. In de vragenlijst waren twee open vragen opgenomen, specifiek over de nieuwsbrief van NPZ. Hierin konden de respondenten aangeven wat ze waardeerden en wat ze misten in de nieuwsbrief. Op de vraag wat zwemonderwijzers waarderen aan de nieuwsbrief is aangegeven dat de nieuwsbrief: duidelijk, actueel en praktisch is. Op de vraag 'wat mis je in de nieuwsbrief?' zijn vooral specifieke onderwerpen genoemd waarover de zwemonderwijzers meer zouden willen weten. Veel punten hebben betrekking op actuele veranderingen in de zwembranche, waaronder de BREZ en licentie Zwem-ABC. Maar ook zijn er aan de praktijk gerelateerde onderwerpen genoemd waar zwemonderwijzers tijdens de zwemles tegenaan zijn gelopen en waarvoor ze graag een oplossing willen hebben.

Afsluiting

Onder zwemonderwijzers heerst er zeker een kennisbehoefte, echter zal een groot deel niet zelf actief op zoek gaan naar meer informatie. Dit komt vooral doordat veel zwemonderwijzers in de praktijk niet echt problemen tegenkomen. En als dat wel het geval is, dan zullen de meeste in eerste instantie aan andere zwemonderwijzers vragen hoe ze daar mee om moeten gaan. Ook zien zwemonderwijzers zichzelf niet als de meest verantwoordelijke wat betreft het up-to-date houden van de kennis, maar hun zwemlesaanbieder/hoofd zwemzaken. Maar wanneer zwemonderwijzers informatie aangeboden krijgen, zullen de meeste wel geïnteresseerd zijn om deze te lezen, zoals uit de vraag over de factsheets van het Kenniscentrum Zwemmen blijkt.

Iedereen heeft echter een eigen motivatie. Daarom zal een uniform communicatieprogramma niet het gewenste effect hebben. Het is dus belangrijk dat NPZ voor verschillende doelgroepen verschillende communicatiemiddelen en een diversiteit aan informatie blijft aanbieden. Door beter aan te sluiten op de informatiebehoefte van zwemonderwijzers kan worden bijgedragen aan een verhoogde kwaliteit van zwemlessen en een verhoogd niveau van zwemveiligheid.

Naar aanleiding van alle resultaten zijn er aanbevelingen geschreven voor NPZ.

